

שמעתא למיקתא

האם ראוי להמנע מאכילת חמץ שנמכר לעכו"ם

א. חמץ שנמכר לעכו"ם. ב. מנהג הגר"א. ג. מקור להיתר של מכירת חמץ. ד. הערמה בדאורייתא. ה. המוכר אינו שתוי"מ.

א. חמץ שנמכר לעכו"ם

מבואר ב**שו"ע** (רס"ח תמוה) שחמץ של "נכרי" שעבר עליו הפסח מותר, ושל "ישראל" אסור אף בהנאה. ואפ"י ביטל החמץ אלא דלא ביערו אסרוהו חכמים, כי חששו שינחמו חמצו לאחר הפסח ויאמרו שהפקירו קודם הפסח וכמו שפסקו ה**שו"ע** (שם סעי' ה) וה**מ"ב** (שם ס"ק כה). ומ"מ כבר פסק ה**שו"ע** (שם סעי' א) דאם מכרו או נתנו במתנה גמורה לאינו יהודי, אפ"י שיועד בו שלא יגע בו כלל אלא ישמרנו לו עד לאחר הפסח ויחזור ויתנתו לו, מותר. [ולענין ספק אם הוא חמץ שעבר עליו הפסח (ואין בו תליה להיתר), עיי' במ"ב בס"י תמ"ט (ס"ק ה) דצי"ד להחמיר בזה. ועיי"שו עוד בס"י תמ"ח (ס"ק ט) שנוטע קצת להקל].

ב. מנהג הגר"א

אלא שפורסמו דברי המעשה רב (אות קפ"א) דלאחר הפסח אין לוקח מזה שאופין מקמחו של ישראל, יי"ש ושכר של ישראל, כי **המכירה גרועה**. ועיי' עמוד **במנח"א** (במנח"א ח"א סי' ע"ח) וכן פסקו ה**חזו"א**, ה**גר"מ** (צ"ל ה**גר"מ** ח"א סי' ע"ח) וכן פסקו ה**חזו"א**, ה**גר"מ** (צ"ל ה**גר"מ** ח"א סי' ע"ח) וה**גר"מ** (צ"ל ה**גר"מ** ח"א סי' ע"ח). ובשם ב**ד"ץ העדה החרדית** (כך הביא הגר"מ אף בקמה לתות, עיי' במ"ב (ס"י תנ"ג ס"ק כז) שמקל בזה. וכן פסקו ה**חזו"א**, ה**גר"מ** (צ"ל ה**גר"מ** ח"א סי' ע"ח) ומאידך הגר"מ מוולאו"ן **בכתר ראש** (אות ק"ב) כת' דרבו הגר"א לא היה אוכל אחר הפסח חמץ הנמכר כנהוג מטעם **שהביטול צריך להיות בלב שלם ואין כולם יכולים לעשות ככה**, וע"ל. ויש לעיין מה כוונתו, והאם חשש זה מוסכם.

ג. מקור להיתר של מכירת חמץ

והנה המקור להאי דינא של מכירת חמץ מצינו ב**תוספתא בפסחים** (פ"ב ה"ו-ז) ישראל וגוי שהיו בספינה וחמץ ביד ישראל הרי זה מוכרו לנכרי או נותנו במתנה גמורה וחזור ולקוח ממנו לאחר הפסח. והובאה בר**מ"ב** (פ"ד ה"ו), **ברא"ש** (שם ס"ד ז) ועוד. **אלא שהרשב"א** (אדם וזהו נ"ה ח"ה ע"מ מו.) בשם **הבה"ג** (פסח כ"ט ע"ג) גרס בתוספתא "ולבד שלא יערים". ובאמת גרסא זו גרס ה**רשב"א** (ח"א סי' ט), וכן ה**ריטב"א** (פסחים כא. ד"ה ומוכר) ופירש דאם הערים והוא "רגיל" לעשות כן בכל שנים למכור לגוי קודם הפסח ולביטול אחר הפסח קמטין ליה, והוא אסור לו וכלל ישראל לאחר הפסח, ועיי"שו שכן הוא בירושלמי (פסחים פ"ב ה"ו) ונהגה בירושלמי שם איתא: הפקיר חמצו בל"א לאחר הפסח מנה, ר"ל מתיר ורבי יוחנן אוסר משום הערמה. ומבואר דהריב"ש לא למד דהערמה דשם היינו כי לא כוון אלא להתיירו ולעצמו אחר הפסח ועיי"כ קמטין ליה. אבל ה**רא"ש** (שם) פירש דהיינו משום דשמה לא יפקיר ויאמר הפקרתו. וכדבריו פסק ה**שו"ע** (שם סעי' ה).

אולם ה**ב"י** (ס"י תמוה) הביא דברי הר"י והקשה ד"איני מבין דבריו דהא שרי ליתנו לגוי במתנה ולחזור ולקוחו אחר הפסח, ואין לך הערמה גדולה מהו, ואפ"י שריא מאחר שמוציאו מרשותו לגמרי, ואפשר דשלא יערים דקאי היינו לומר שלא ימכור לו ולא יתן לו על תנאי". מבואר דפשיטא ליה דמכירת חמץ היא הערמה גמורה לגמרי. וכן פסקו ה**ב"י** (שם) ונושא כליו. **אלא שהבב"א שור** (פסחים כא.) תמה על מכירת חמץ הנהוג, דהלא הערמה טובא היא, ועיי"כ כת' דכיון דהאיסור הוא דרבנן, דמדאורייתא ביטול בעלמא סגי, ולא כ"א ביטול חמצו פלג שולק דודאי אין רצונו לעבור על איסור חמור כזה, ולא נשאר כ"א איסור דרבנן לבערו, הם אמרו והם אמרו והתיר מכירה ליה. אבל להפקיע איסור דאורייתא דאסור להערים, ועיי"כ אסור למכור בהמתויו לגוי קודם פסח שיאכלים חמץ גמור, עיי"כ ונהגה ה**נש"א** (כלל ק"ט אות ח ד"ה ג"מ) הקשה עליו דבדאי המכירה צריך שיהיה קודם הביטול, ואי"כ דואי אין בדעתו על מה שמכר. ועיי' **בש"ח** (מע' חמץ ומצה ס"י ט אות טו) שהביא עוד שמהנהו כן. אולם לכאורה י"ל דס"ל להתב"ש דלעולם כיון שיכול לבטל בלב חיו כערמה דרבנן. ועיי' מש"כ ליישב אליבא דה**ב"ש** **בחת"ס** (ס"י ק"ג וס"י ק"ט). ועיי' עוד **במנח"א** (ח"ה סי' ע"ח).

ועיי"שו שהביא ראה הערמה מהני רק דרבנן, מהא **דשבת** (קלט): דאמרו דאין תולין המשמרת ביו"ט לסתן בה שמרים, ומערים ותולה אותה ליתן בה רמונים ואח"כ נותן בה שמרים. ו**פרש"י** דהך הערמה לאו באיסורא דאורייתא היא אלא דרבנן. ו**נפסק בשו"ע** (ס"י תקי סעי' ז). ולפי דבריו מי שלא ביטל חמצו ערב פסח אע"פ שמכרו לעכו"ם, י"ל דנאסר (מיהו לפי הריב"ש הנ"ל דקמטין דוקא כשרגיל בזה כל שנה, אם שחב פ"א דבטל אפשר דלא קמטין ליה על המכירה, שהרי שם הערמה בדאורייתא רק פ"א). ועיי' עוד **בש"ח** (שם ס"י ט אות ג ע"מ 371 ס"ד"ה ובספר ס"י ט ר"ש אות טו). ולפי מש"כ לעיל בהגה דלפי ה**ב"ש** כיון שבדיו לבטל אף אם לא ביטל חיו כערמה דרבנן ואין החמץ נאסר.

ד. הערמה בדאורייתא

אולם יש לעיין בזה דהרי מצינו מקומות שסמכו על הערמה אפ"י בדאורייתא, כגון **בגיטין** (סה) לענין מעשר שני "כיצד מערימין על מעשר שני (להיפטר מחומש שחייב) וכו"ו". וכן **במנחות** (ס"ז) ו**ברכות** (לה) "מערים אדם על תבואתו ומכניסה במוץ שלה וכו"ו". וכן תמצא בר**מ"א** (ס"י רמו סעי' ז) ועוד. והנש"א דקמטין דחה הרמב"ם מנישואי בירושלמי (מע"ש פ"ד ה"ו) אמרו דמעשר קול כי בורה כתיב בה, עיי"שו. ועיי' עוד בחת"ס דלקמן מש"כ בזה. ובאמת הבכ"ש כת' דהאי דמעשר מיידי מרוב דרבנן והנש"א דחה דבריו, ועיי' **בבית אהרן** (ס"י ע"ב). ולפי"ז י"ל דאף בדאורייתא מהני הערמה, ומהא דאין תולין המשמרת לא קשיא, דיש לחלק בין הא דשבת לשאר מקומות, דשאני הא דאין תולין דהיא הערמה היתירא הא אסור, משא"י הערמה דמעשר וכ"ו דעושה מעשה לפני חלות החיוב שעל ידו ממילא נפקע האיסור ד"י"ל דשרי. ושו"מ עיי"כ **בנשמת אדם** (כלל ק"ט אות ח) ו**הערמה שור** שם כת' על דא דמצעיה שהערמה שריא בחו"מ, והיינו דא ל"מדיד דמלאכת חו"מ"א אסורה מדאורייתא, דכיון דמנסר הפסי לחכמים לקבוע מלאכות אסורות ואי"כ הי"ל הערמה דרבנן. אולם עיי' לק"ש שהשאל ומשיב ובהנהו שם]. ובלא"ה יש לחלק בין הא דשבת הנ"ל להא דמעשר **כהדברי חיים** (ח"ב או"ח ס"י כט - לא), דשאני במעשר דעושה קנין גמור, ואף שעושה כן להערים מ"מ רוצה להקנות לחבירו, משא"י כהא דשבת דההערמה היא רק לשקר בפני אחרים. וכ"כ **במקור חיים** (שם ביא"י ס"ק יא) ו**בנש"א** (שם) ב"י"ד (וכת' דהיא מכירה גמורה כי אילו נותנים להמוכר כפי השומא היה מרוצה ועיי"כ מוכר בלב שלם). ושור"ר **בחת"ס** (ס"ק ס"ב וס"י ק"ג) שגם פסק דהערמה מהני אף בדאורייתא.

אלא דאף לפי הסוברים הערמה שריא אף בדאורייתא, מ"מ י"ל דאין ראוי לעשות הערמה להיפטר ממצוה, דהרי מצינו דבעיני דרייתא ענשינן על עשה (ועיי' בזה בגליון פ"ה). ולפי"ז ה"ה לענין מכירת חמץ, להסבורים דהמוכר חמצו לעכו"ם אינו מקיים מצוות תשבינו, וכ"כ **בנשמת אדם** (שם). ועיי"כ יש להשאיר עכ"פ כזית חמץ (ולא למוכרו לעכו"ם) כדי לקיים מצוות "תשבינו", וכן מבואר **במ"ב** (ס"י תמה ס"ק ז). ועיי' **במ"ב** בס"י תל"ו. ובאמת **ברא"ש** (פ"ב ס"י ז) מבואר דאף עיי' המכירה מקיים מ"ע ד"תשבינו". ו**נח"ס הרשב"א** (שם כח: ד"ה ר"מ) מסתפק בזה. ולדעת ה**נש"א** (שם) אינו מקיים בכח"ג המצוה. ועיי' **במנח"א** (מצוה ט אות א), **בנר"ח** (ח"ו"מ פ"א ה"ג) ו**בנקובי שיעורים** (פסחים אות קכג). ומ"מ בזמנינו בלא"ה הב"ד מתנאים שהמכירה תחול בסוף זמן הביעור, אחרי שבכר המצוה מצוה זו עיי' ב"י"ד.

אמנם מצינו **לתשבי'ץ** (ח"א רס"י קל"ה) ו**למהר"י באסן** (לחמי תורה ס"י א) דגם ס"ל דהערמה בדאורייתא לא מהניא. וכן פסק ה**פמ"ג** (ס"י תקל"א י"א ס"ק א) אף היכן שאינה הערמה ניכרת, אלא דהערמה דרבנן אם אינה ניכרת מהניא. ו**בשואל ומשיב** (תל"ו ח"א סי' ר"ט) הוכיח מש"ש שבת הנ"ל דהערמה בדאורייתא אסורה אם היא ניכרת, ודברנן שריא בכל גוונא. וכן כוון בערוה"ש (ס"י תפח א"ו) וכת' שכן כוון מוזהר שור הנ"ל ועיי' **במ"ב** ו**בשו"מ** שם דלמ"ד מלאכת חו"מ"א דהא הערמה אסורה כני"ל, ועיי' לעיל בהנה בשם הבכור שור].

ולמעשה **בביאור הלכה** (רס"י תקל"ה) הביא דברי השואל ומשיב, וכך חשב לדברי הפמ"ג דרבנן. ונ"ל דהערמה אסורה דרבנן. וניכרת [ואפשר דהתם לא החמיר לגמרי כהפמ"ג כי בלא"ה יש שוברים דמלאכת חו"מ"א דרבנן]. מעתה העירוני דיש פנים לחומרת הגר"א, והיינו דכיון דיש לחוש דהמבטל חמצו שמא אינו מבטל יפה נמצאת המכירה הערמה בדאורייתא, דלא סמכינן עליה אף כשהיא הערמה שאינה ניכרת, וק"ו"י בזה שיי"ל דהערמה ניכרת היא. **אלא שמעשה מוכח מהראשונים ומדברי הפוסקים שהלכו בעקבות השו"ע הנ"ל ולא חלקו עליו, דניתין לסמוך על המכירה לגמרי, ולא חששו לשמא לא ביטל יפה. ואדרבה מדברי ה**שו"ע** (שם סעי' א) משמע דאף היכן שודאי לא ביטל החמץ מהני המכירה ולא נאסר החמץ, דהרי בריש הס"י מיידי במי שלא ביטל חמץ כלל ועיי' בביאור הלכה שם]. וכתב וכן מוכר החמץ לא נאסר. [ותדע דאף היכן שמבטל ח"י שמא לא יביטל יפה כמ"ש הר"י"ן (שם) הובא **במ"ב** (שם) ת"ל ס"ק ב) ואפ"י סמכינן באיסורא, ועיי' בהגה לעיל בשם הנש"א]. ואע"פ שמצינו דהערמה בדאורייתא אסורה כמבואר בביאור הלכה, ואע"פ"כ לא העיר מידי לענין מכירת חמץ, עיי"כ היינו טעמא דשאני הערמה שעיי"כ מכירה גמורה דעלמא וכסברת הדברי חיים הנ"ל. וכן משמע מלשון הבי"ה הנ"ל, ועיי"ו. ו**בש"ח** (שם ס"י ט אות טו) כת' דבאמת כן מסקנת הבכ"ש**

גופא ודלא כתבנת שאר האחרונים בדעת הבכ"ש. ועוד י"ל כמו החילוק הראשון שכתבנו לעיל. ועוד דבמקום דוחק של הפסד מן הדין י"ל דהקילו טפי, וכן הוא **במהרש"ם** (ח"א סי' י"א אב"ג). ולפי מש"כ לעיל בהנה דלפי הבכ"ש אין זה אלא הערמה דרבנן כי בדיו לבטל יש לדחות דאין מוכרן אריה נגד הבכ"ש. והנה אע"פ **שהמ"ב** (ס"ק ט"ז) התיר מכירת הבהמות לנכרי דלא כהבכ"ש, מ"מ **בשער הציון** (אות ה) כת' ד"במקום שמקילין בודאי אין למחות בידים". ומשמע דאינו סומך לגמרי על הערמה בדאורייתא, י"ל דשאני התם דחמיר טפי דיש לחוש להו"ר גמור ומקנה מבי"ש (ולא שייך בזה סברת הפמ"ג דלקי) ונמצא נהנה מחמץ בפסח, ועיי' **בשער"ת** (שם ס"ק י"ז).

וגדולה מזה הרי גמור ומוקנה מבי"ש גופא לא העיר מידי בביאורו על השו"ע ולא פקפק כלל על המכירה, ואפשר דאע"פ שהחמיר על עצמו החמיר ולא להורות לאחרים, ודו"ק.

ה. המוכר אינו שומר תורה ומצות

ואפ"י היכן שהמוכר אינו שתוי"מ דיש לחוש דאינו מוכר חמצו בכל ליבו. מ"מ י"ל דדברים שדבר אינם דברים. וכבר כת' כן **בכת"ס** (ס"י ז ד"ה רמ"ש) [וכן הוא **בנו"י** (ק"י ס"י י"ד אות א) ו**בחת"ס** (יו"ד ס"י ש' ואו"ח ס"י ס"ב וק"ב) וכן הביא **בש"ח** (שם ס"י ט אות טו)]. ומש"כ **החזו"א** (שביעית ס"י כו ס"ק ז ד"ה הנלקטים) דבמכירת חמץ אמרינן כדי שלא יעורר על ביי"ג גמור ומוקנה. וכ"כ **בהר צ"ח** (יו"ד ס"י ס"ב ד"ה רמ"א) ו**באור לציון** (שביעית מצוה ע"ג ג' אות ב-ג), היינו בגוונא שמוכר שלא עיי"פ השווי כמבואר **במ"ב** (ס"י תפח ס"ק טו). אבל אם מתנאים עם העכו"ם לפי השווי כבר כתב מהרש"א והמקור חיים שם דודאי מהני. וכן נהוג בזמנינו].

שו"ר שכן פסק ה**גר"ש** **צ"ל** (הלכ"ש פ"ו אות טו). ובלא"ה **כבר פסק ה**מ"ב**** (שם ס"ק י"ז) עיי"פ הפמ"ג (שם ס"ק י"ז) עיי"כ **שהמ"ב** (ס"ק ט"ז) התיר מכירת דהוא [כגון בכסף בלבד וכדו'] ועבר עליו הפסח מותר, מאחר דחמץ (לאחר זמן איסורו) בלא"ה אינו ברשותו אלא שעשה הכתוב כאלו היה ברשותו לעבור עליו, **בקנין כל דהו** וע"כ, דעכ"פ מגלי דעתיה דלא ניחא ליה ואפקיה מרשותו. וכבר כת' כן להדיא תלמודו של הרמ"א **במשאית בנימין** (ס"י ט"ז). וכן נקט **בבית שלמה** (שם) עיי"כ אבל **במנח"א** (ח"ה סי' ע"ח) ועיי' לעיל בשאמת י"א דהב"ש החמיר כי חולק על סברא זו, ודו"ק.

ומ"מ דעת ה**גר"ש** **צ"ל** (אשרי האי"ש פ"א אות י"ד) דבכח"ג יש להוסיף שהמכירה תחול גם עיי"פ החוק שיהיה גמירות דעת. וכן נוהגים ב"ד עכ"פ של הכשרים המהודרים.

ו. לסמוך על מכירת חמץ לכתחלה

מעתה יוצא דמעיקר דיון מכירת חמץ מהניא אף לכתחלה, וכן פסק ה**גר"ש** **צ"ל** (שם ג"ה י"ג), אלא דמ"מ יש מקום ליר"ש להחמיר שלא למכור חמץ בעין עבר פסח בפרט במקום דאיכא חמץ מרובה כגון סחורה (דשמא לא יבטל יפה ושמא אין המכירה מועילה ונמצא

גג שאין משתמשים בו האם חייב במעקה

נצטוונו בתורה "כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפל הנפל ממנו" (דברים ח"ב). וכי הרמב"ן [שם] דמצוות מעקה מחודשת, או מבוארת מלא העמוד על דם רעך [ויקרא י"ט ט"ז].

וכו לעיין בגג שאין רגילין להשתמש בו (מש מצונו שמונינו בבתינו רבים), האם חייב במעקה. אי נימא דלא חילקה התורה דבר, או דנימא דמילתא דמסתברא דהתורה לא איירי בנג משתמשים בו, וכדפירש קרא "ולא תשים דמים בביתך כי יפל הנפל ממנו".

והנה בשו"ת הרשב"א [ח"ב סי' מ"ג] הקדים השואל וכתב – בכל גלילות ארצנו אינם עושים מעקה לגגיהם, לפי שהם מוכסים ברעפים שעושין על דמיון כלי חרש, ולפי שאין משתמשין בהם, שאין ראויין לשום תשמיש, ועוד שישברו הרעפים בהליכתן עליהם, ולא יעלו אלא פעם אחת בשתי שנים או בשלש, ולא תשמיש ולא לצורך, אלא לתיקון הגג ולטווח מקצתו, ומשום הכי נהגו בכל גלילות ארצנו שלא לעשות מעקה לגגיהם. עכ"ל. (ומשמע שם מתשובת הרשב"א לא השואל, דלא פליג עליה בהח"א מילתא עיי"ש).

ומבואר דגג שאין משתמשים בו אי"צ לעשות בו מעקה. איברא א"י"ל דהיינו דוקא בכח"ג דא"י"א להשתמש בגג כדאיירי התם – דאינו ראוי לשום תשמיש ועוד שישברו הרעפים. אבל בכח"ג דאפשר להשתמש בגג אלא דבפועל אינו משתמש בו, י"ל דשפיר חייב במעקה.

וכבר מצינו שנת' בזה האחרונים, והגר"א פלאנ"י [ש"ת חקרי כל ח"ו"מ"מ סי' צ"ז] כת' לדייק מדברי הרשב"א הנ"ל דכל דבפועל לא משתמשים בגג אי"צ לעשות מעקה לגג, דלא נפקי"ל עליון עצמו עצמו אינו ראוי לשימוש בני"א, לבין אם הגג ראוי לתשמיש אלא שאין משתמשים בו.

ואילו הגר"א חזן [בנו של החקיר לב - שם ס"י צ"א] חלק על דבריו, וס"ל דלא כתב כן הרשב"א אלא בגג של רעפים שאין עושין לתשמיש כלל, אבל אם הגג ראוי לתשמיש אלא שאינו משתמש בו ודאי חייב במעקה.

ואי"כ מדברי הרשב"א ליכא ראייה ברורה לנידון דידן דהגג ראוי לתשמיש אלא שאין רגילין להשתמש בו. והנה ברמ"ם [נה"מ פ"א ה"א] כ' דבית האצרות ובית הבקר וכיוצא בפורים מן המעקה.

והנה גם הספ"ק משה - יש לתמוה על זה, דהא תנא בספרי (פרשת כי תצא) אין לי אלא בית מנין הבונה בית התבן ובית הבקר ובית העצים ובית האצרות, ת"ל דלא תשים דמים בביתך, יכול א"ל בונה בית שער דמסדרא ומרפסת ת"ל בית, בית מיוחד שהוא בית דירה יצאו אלן ושיאנא שם בדירה, וכן כתבה בספרי [מ"ש ע"ט], הרי דבית הבקר ובית האצרות חייב, והאיך פטר רבינו. ואפשר שטעמא משום דבמ"ק דיומא [י"א] כוון מוזהר אמרינן דהני תנאי היא, ותנא דספרי סבר כמאן דמייב, ורבינו בה"ל מוזהר [פ"ו ה"ו] פוסק כדאן דפטר.

ומ"מ לדינא סתם המחבר [ח"ו"מ"מ סי' תכ"ז] [שא"כ דברי הרמב"ם] דבית האצרות ובית הבקר וכיוצא בפורים מן המעקה. ובסמ"ע [ס"ק ב] אחר שהביא דברי הכ"מ הנידונים כתב לתמוה על דברי המחבר דבתי"ל מוזהר [ח"ו"מ"מ סי' תפ"ז] סתם וכתב דרפת בקר ולולין ובית האצרות שמן ויין יתייבן במוזהר, וכדעת הר"י"ן והרא"ש, ודלא כרמב"ם וכמ"ש שם, וכאן במעקה סתם וכתב דאין חייב במעקה, וד"ן מעקה נלמד ממוזהר וכמ"ש. וכתב דנראה דהמחבר הכריע וס"ל דלענין מעקה כיון דאין דרך בני"א להיות להן בית תשמיש עיי"ג דבית הבקר ובית האצרה ובית העצים, משי"ה אף אם

פועלים יקרה דידור שם אדם, מ"מ אין יוצאים ונכנסים כי"ש כש למיחש שיפול להצטרך מעקה, משא"י במוזהר דחייבה התורה בשביל הדר להיות מצות ה' נגד עיניו בביתו או בפיצאמו, בזה פסק הדר שם צריך לקבוע מוזהר באותו הפתח. עכ"ד.

ולכא"ו לפי סברת הסמ"ע הי"ג י"ל גבי גג שאין דרך להשתמש בו, דכיון דליכא למיחש שיפול הנופל ממנו, אינו חייב מעקה.

איברא דאכתי אף אי נימא כדעת הסמ"ע, מ"מ אפשר דליכא לפטוש ספק דידן, ד"ל שאני בית הבקר דכיון דאין יוצאים ונכנסים בו כ"כ, עיי"כ ס"ל למחבר דמעיקרא לא צויתה עליו התורה, אולם

